

Kínálat, vadragottság és felújulás: mit mutatnak az erdőrezervátumok felmérési adatai?

Horváth Ferenc¹, Barina Zoltán, Bíró Attila¹, Bölöni János¹,
Csicsek Gábor, Erdei Csanád², Korda Márton²,
Molnár Csaba, Szegleti Zsófia és Vig Ákos

¹HUN-REN ÖK Ökológiai és Botanikai Intézet, Vácrátót

²Soproni Egyetem, EMK, Sopron

Az ER-kutatás fő kérdései

- Milyen az őserdők, ill. természetes erdők **szerkezete**, **működése**, és dinamikája?
... versus gazdasági erdők
- Milyen az őserdők, ill. természetes erdők **fajgazdagsága**?
... versus gazdasági erdők
- **Hogyan reagálnak ezek az erdők a környezeti kihívásokra?**
... ha nem az erdész irányít !

Minek egy lerágott csontvázon rágódni?

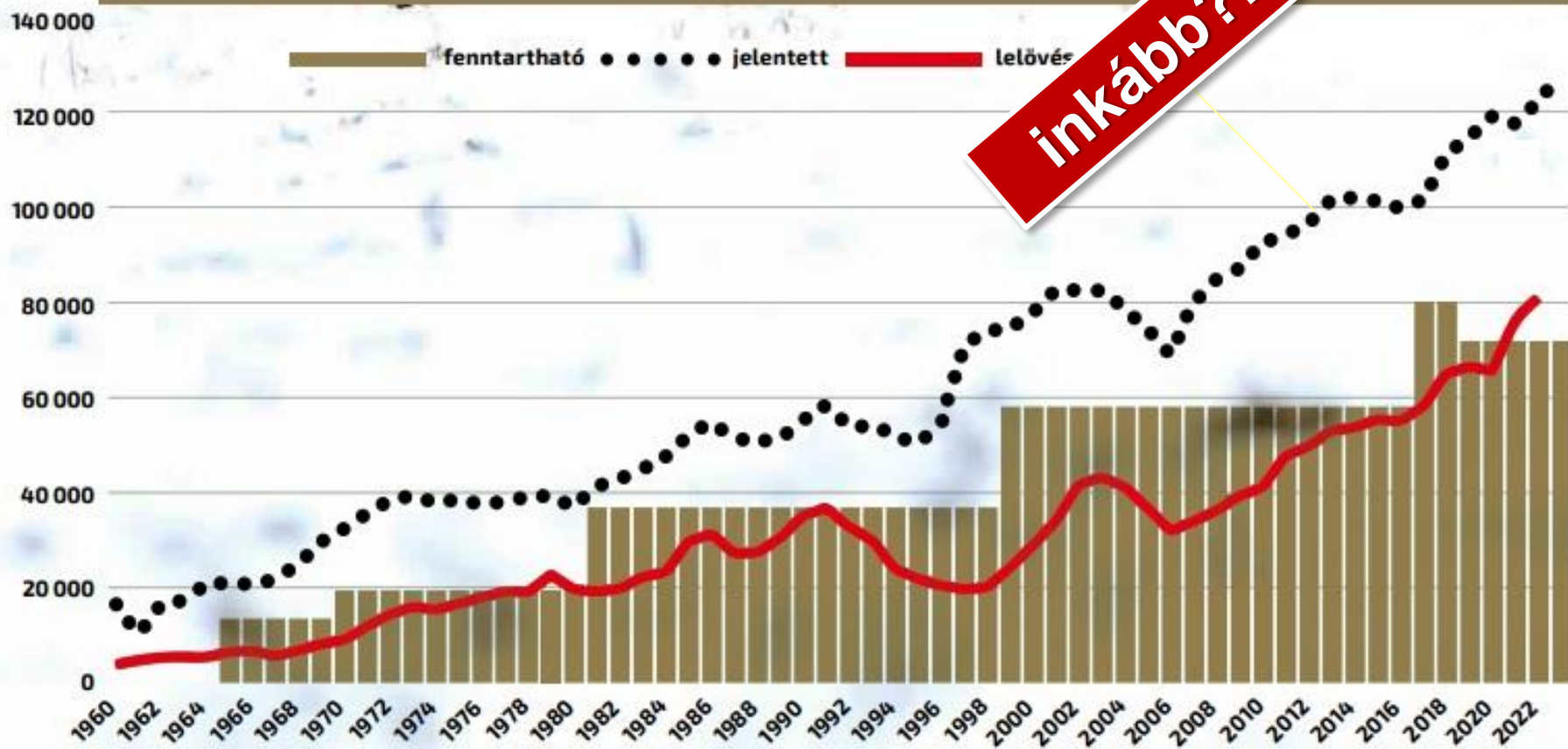
CSÁNYI: „Meglepett, hogy 2023-ban is vita folyik a gímszarvas létszámáról ... Mert egyébként, szabad-e a nyilvánvalót vitatkozással megkérdőjelezni, és a régóta tudottak végrehajtása helyett, ugyanazon a lerágott csontvázon rágódni?”

Csányi Sándor (2024): A magyar csodaszarvas, ami mindhárom ivadékát felneveli. Nimród, Vitafórum

MÁRVÁNYI: „Erdeink folyamatos degradációjában a vad által okozott károsításnak kiemelt szerepe van ... az egyre rosszabbá váló helyzetet a felnövekvő erdész, vadász generációk tetemes része természetes állapotnak véli”

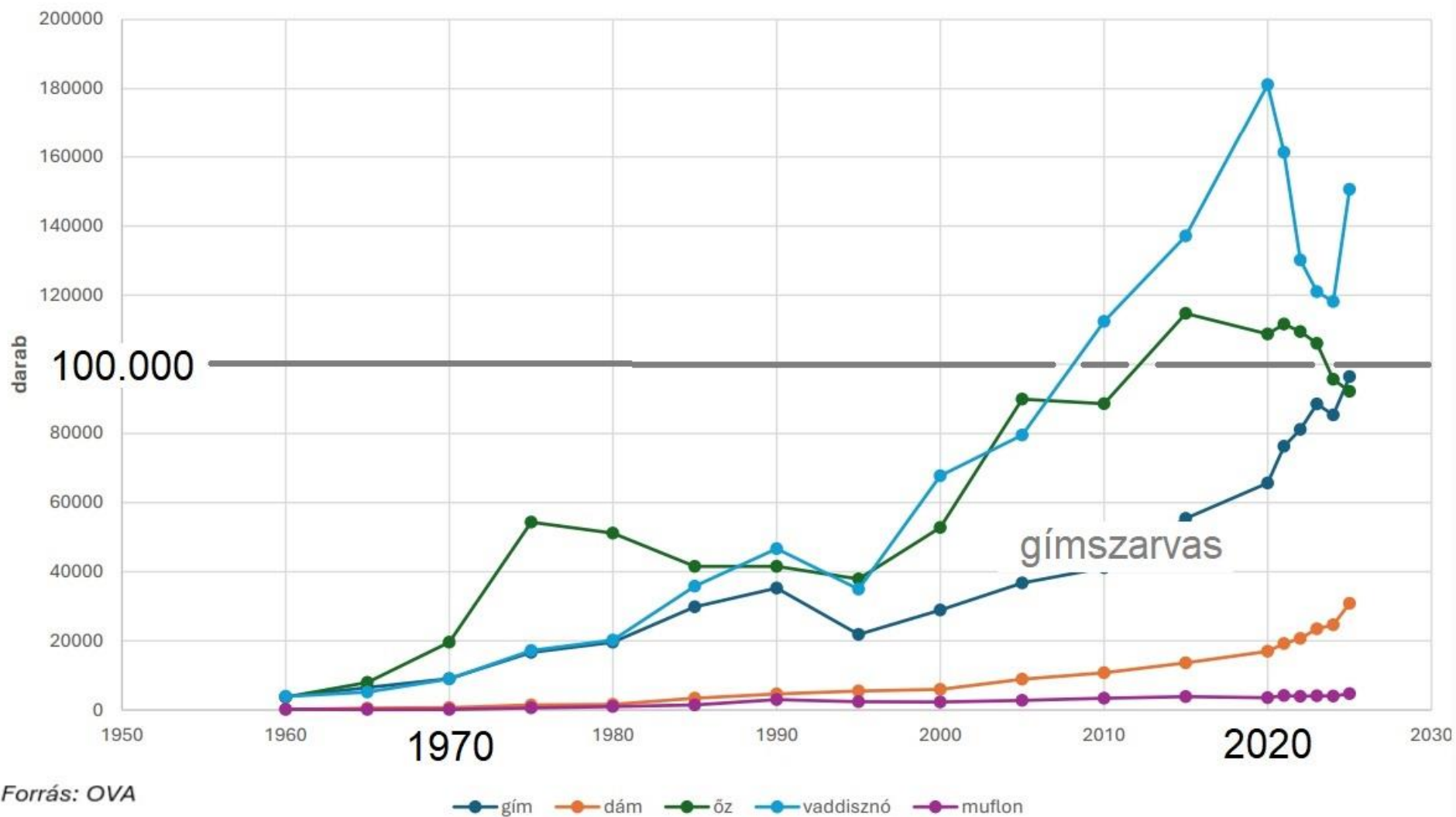
Márványi Csaba (2026): A vadállomány hatása az erdőre Magyarországon. Life4Oak Forests

1. ábra A FENNTARTHATÓ, A JELENTETT ÉS A KILÖTT GÍMSZARVASZÁMOK ÉVI VÁLTOZÁSA 1960-2022

inkább?! 210-250.000

Országos teríték adatok 1960-2025

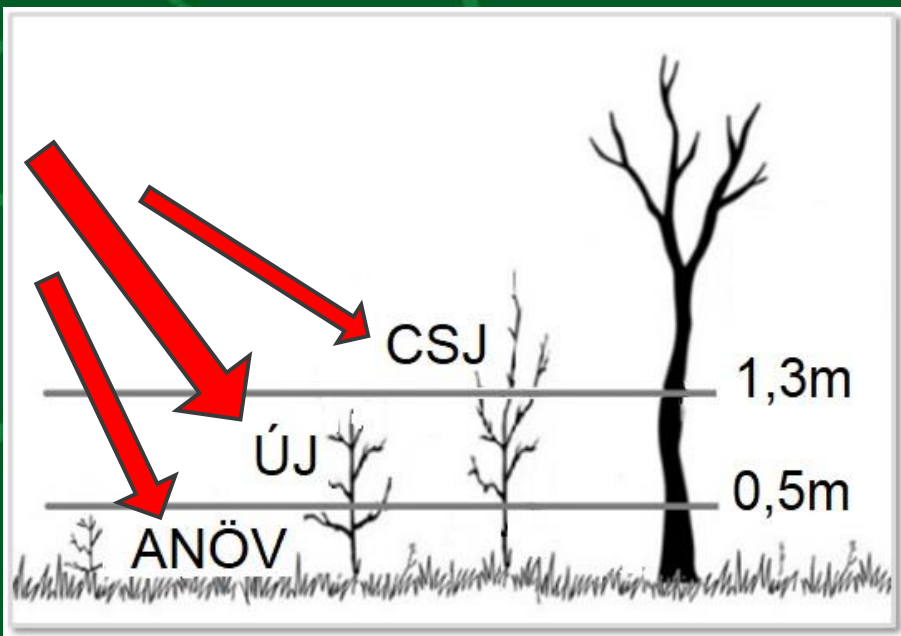

Vadhatás monitorozásról ...

- **VÉV – Vadállomány okozta Élőhely-Változás**, 2002-2008
MgSZH 2008
- **Komplex vadhatás monitoring**
Katona és mtsai 2015, Fehér és mtsai 2016 – MATE VGTVI
- **Többcélú erdőállapot felmérés**
Standovár és mtsai 2017, Szmorad & Standovár 2023, Zoltán et al. 2024
- **Vadhatás monitorozás a Pilisi Parkerdőnél**
Csépányi és mtsai 2025
- **EVH – Vadkárosítás** (de nem reprezentatív!)
Erdeink egészségi állapota sorozat (korábban: AM Erdőrendezési Főosztály)
- **Erdőrezervátum Program újulati és cserjeszint modul (ÚJCS)**
Horváth 2012

ER módszertanról ...

- ANÖV 6m sugarú körön belül fásszárú fajokra is (50 cm alatt) relatív gyakoriság
 - ... konverzióval
 - ... $\geq$ **tőszámsűrűség**
- ÚJCS (ÚJ és CSJ) szintek 6m sugarú köríven, 8 db 4m² fa és cserjefajonként
 - ÚJ és CSJ szintekben (50cm-130cm; >130cm ... 5cm DBH-ig) hajtás számolás (összes és hajtáscsúcsrágott)
 - ... **tőszámsűrűség** (tőszám/ha)
 - ... **hajtáscsúcsrágottság** (%)
- Származtatott indikátorok:
 - ... összes **hajtáskínálat** az ÚJCS szintben
 - ... **tőszám/hajtásszám sűrűség** (hajtás/ha) tetszőleges bontásban
 - ... **hajtásúcsrágottság** (%) az ÚJ szintben ... ez a legkitettebb szint
 - ... **újulathiány** (%) ... az ANÖV sűrűséghez viszonyítva!
 - ... főbb fafajok csoportja: B, tölgyek, KJ & HJ, hársak, B, MK & MGYK

ER-07
Juhdöglő-völgy ER
magterület

- > hajtáskínálat
- > sűrűség fajonként, szintenként
- > hajtácsúcsrágottság (%)
- > újulathiány (%)

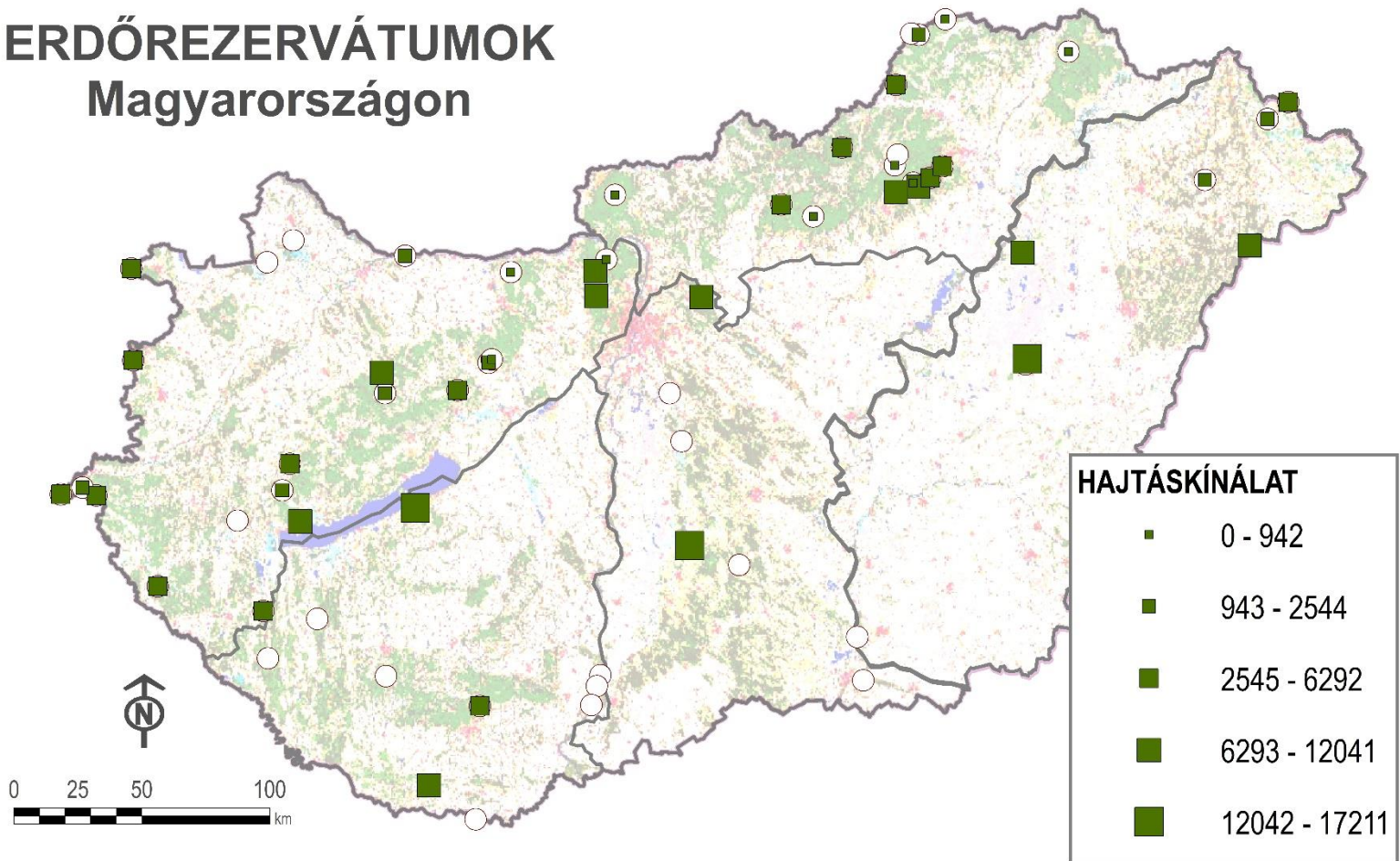
0 0,05 0,1 0,2 0,3 0,4 0,5 0,6 0,7 0,8 km

TÍPUS

- BÜKKÖS
- GY-T
- VK-MoT

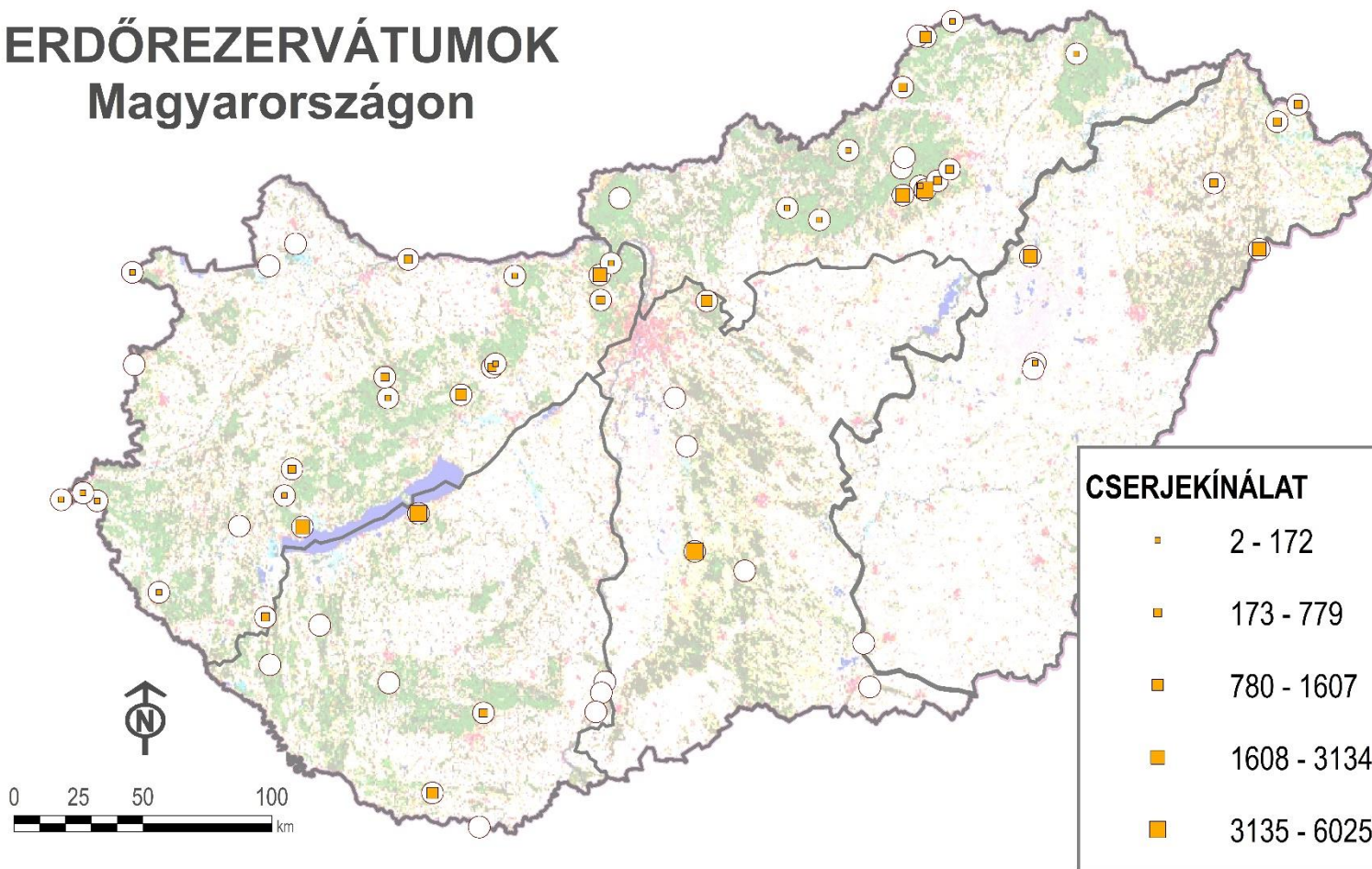
KÍNÁLAT – összes hajtássűrűség (hajtás/ha)

ERDŐREZERVÁTUMOK Magyarországon

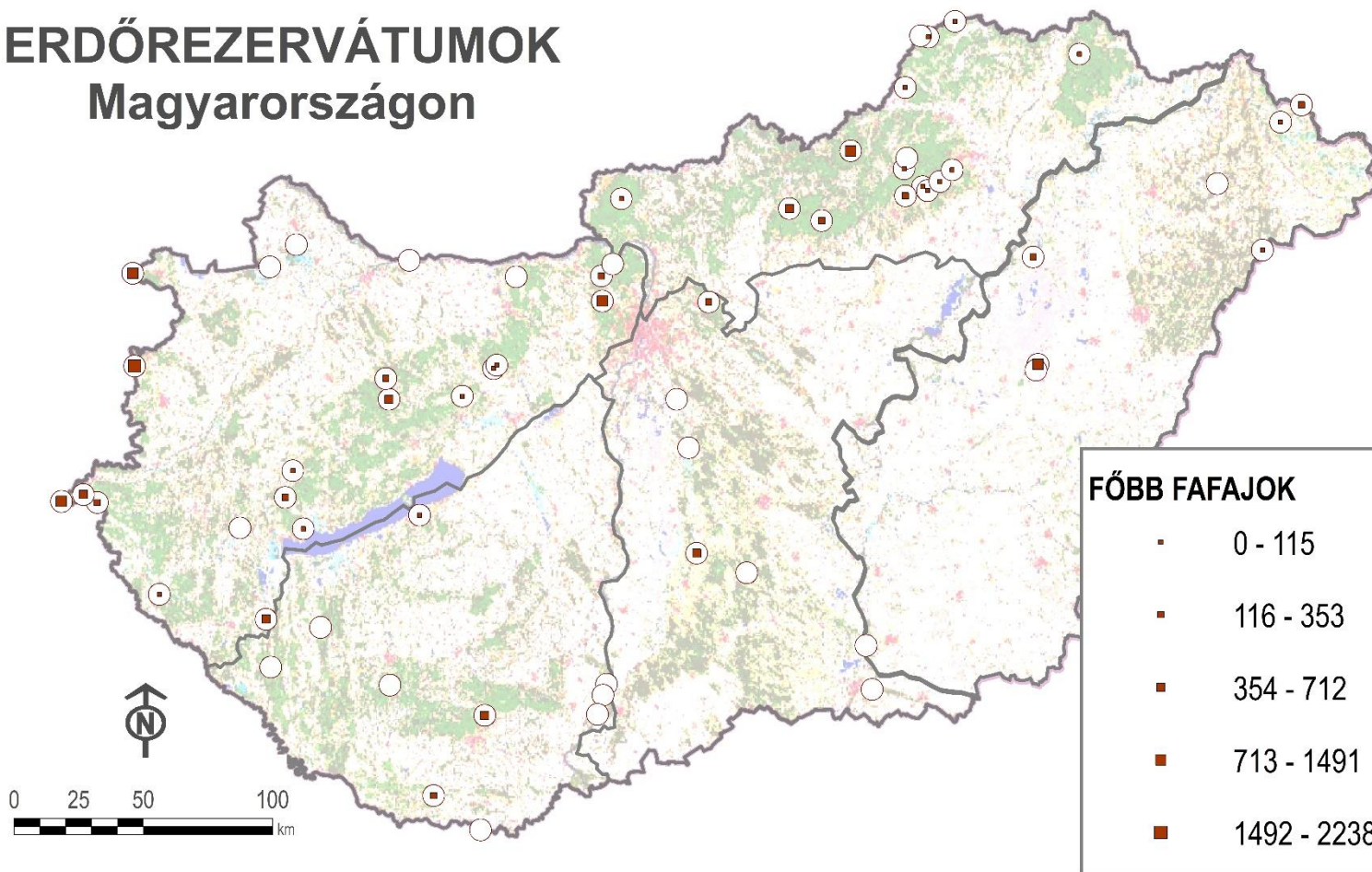
Cserjekínálat (hajtás/ha)

ERDŐREZERVÁTUMOK Magyarországon

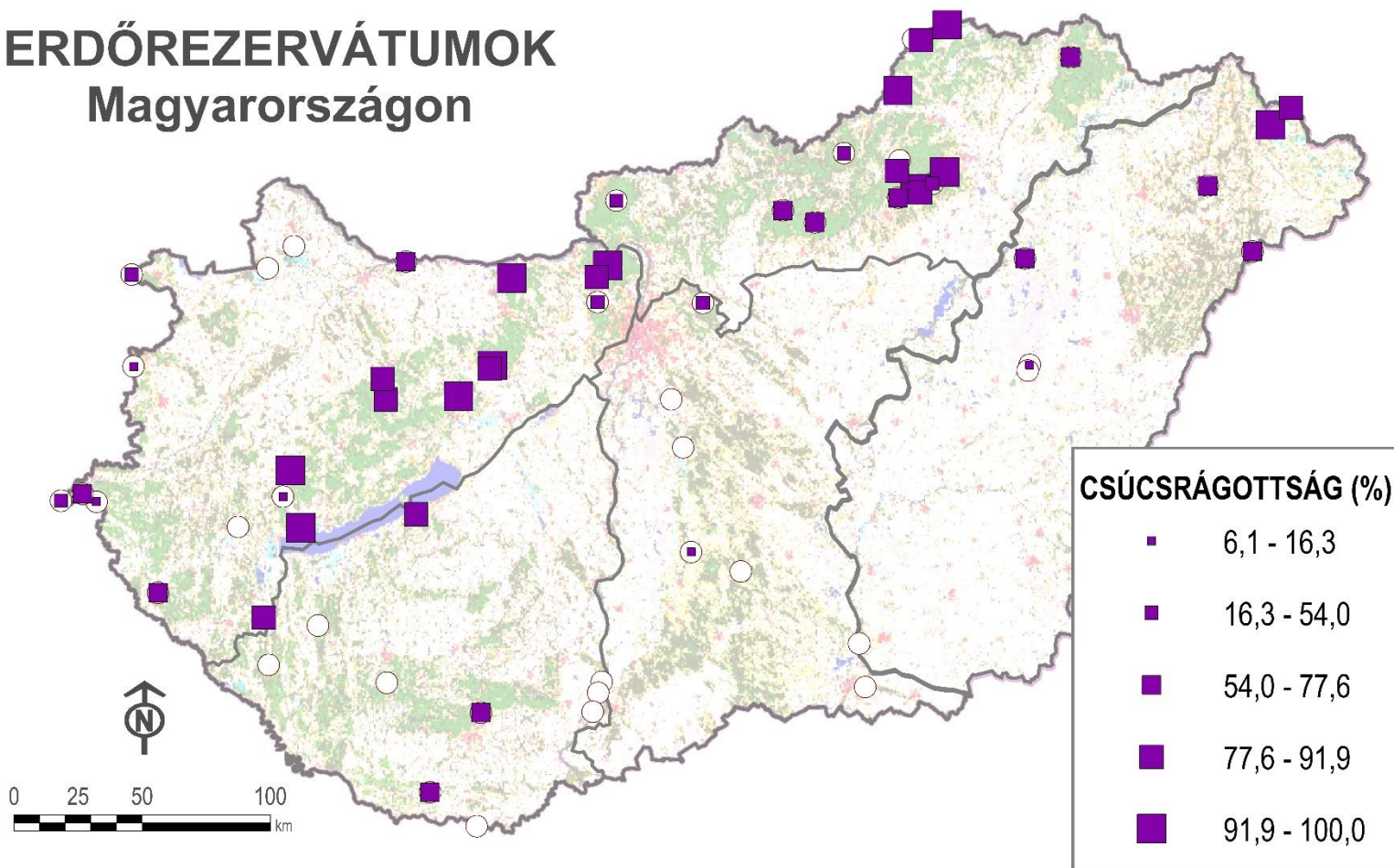
Főbb fafajok sűrűsége a CSJ szintben (tő/ha)

ERDŐREZERVÁTUMOK Magyarországon

Hajtáscsúcs rágottság (%)

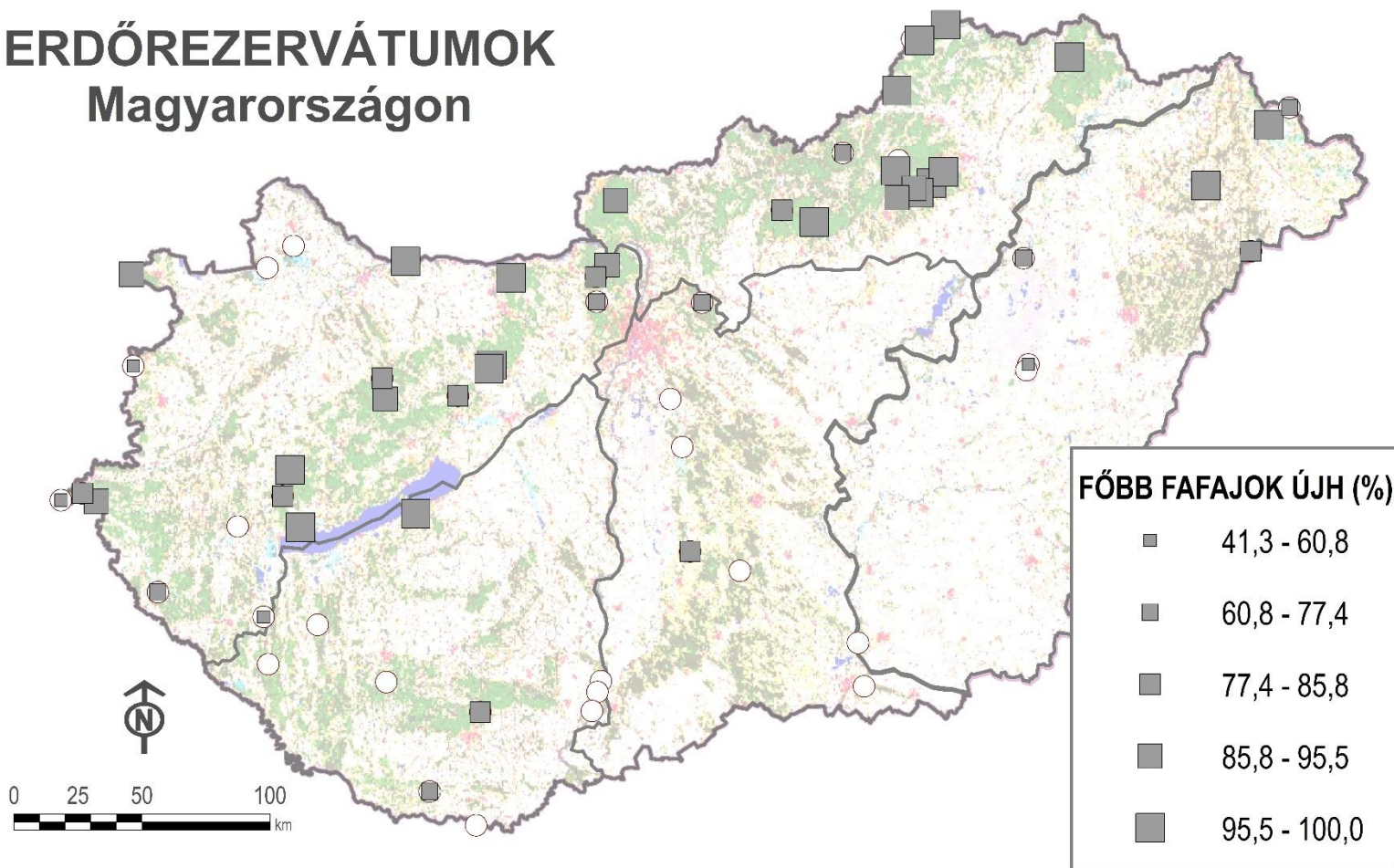
ERDŐREZERVÁTUMOK Magyarországon

Főbb fafajok újulathiánya (%)

ERDŐREZERVÁTUMOK Magyarországon

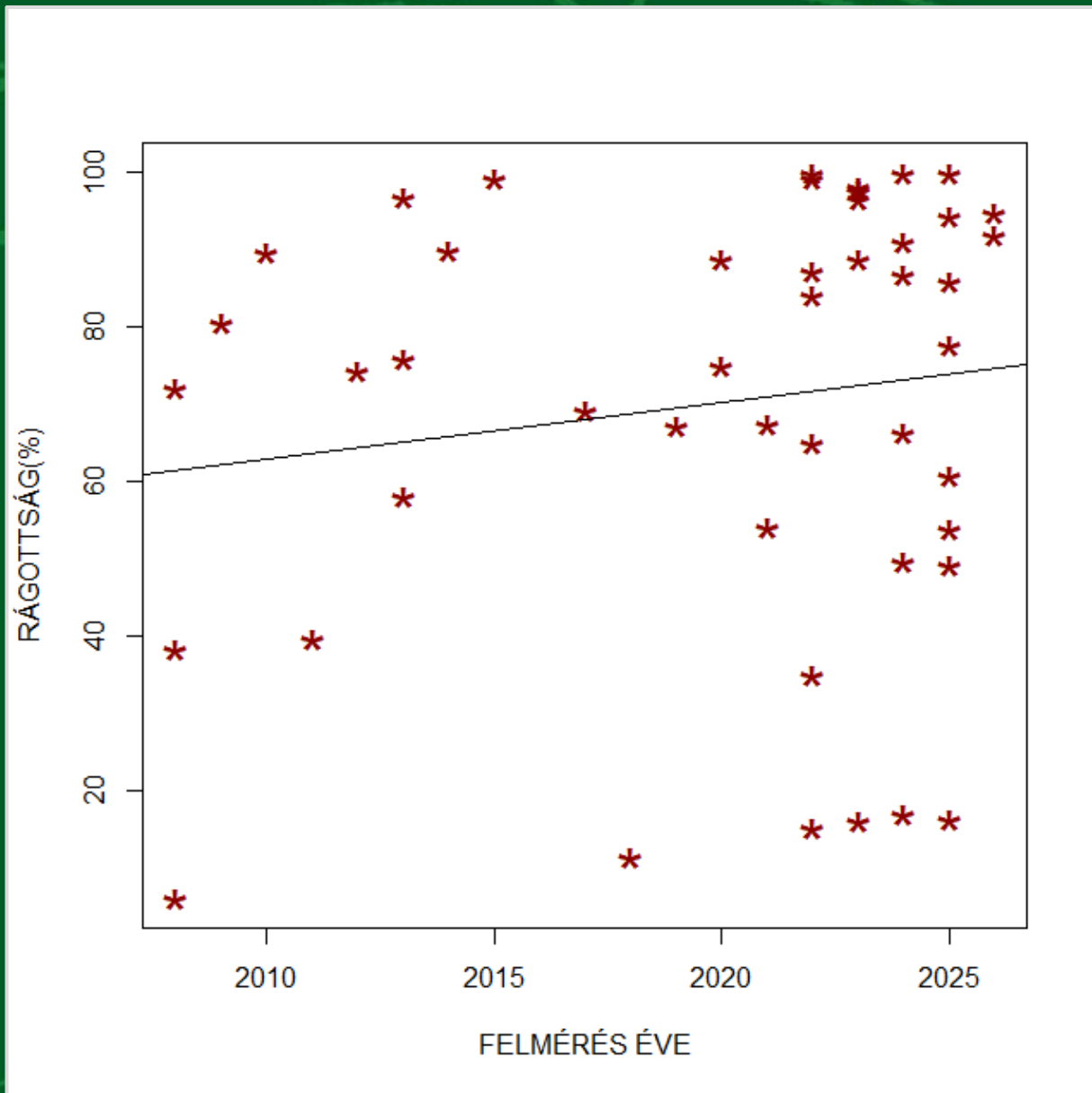
PSH Vadkizárás, 2013-ban

... és 2025-ben

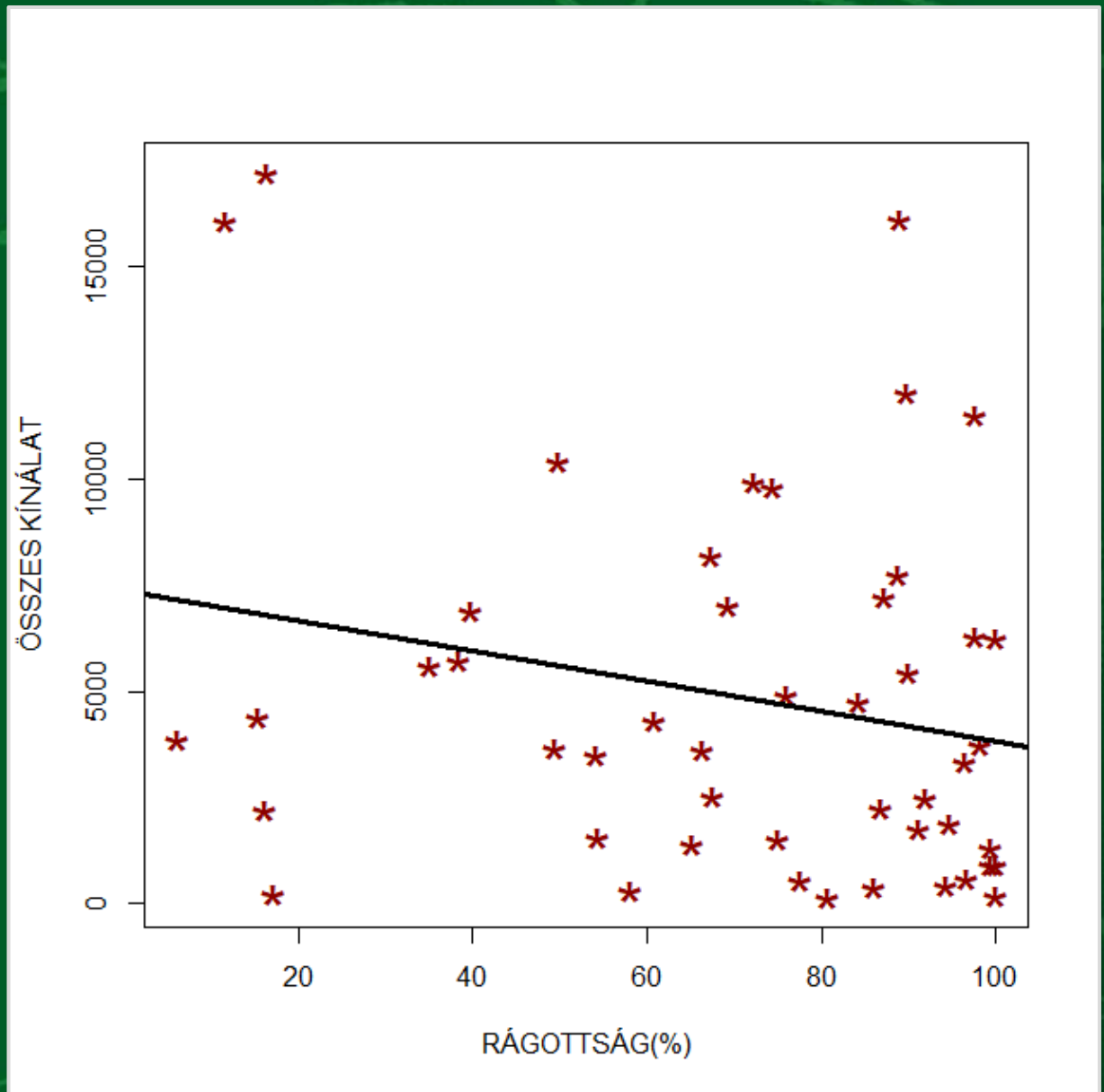

Rágottság az évek során ...

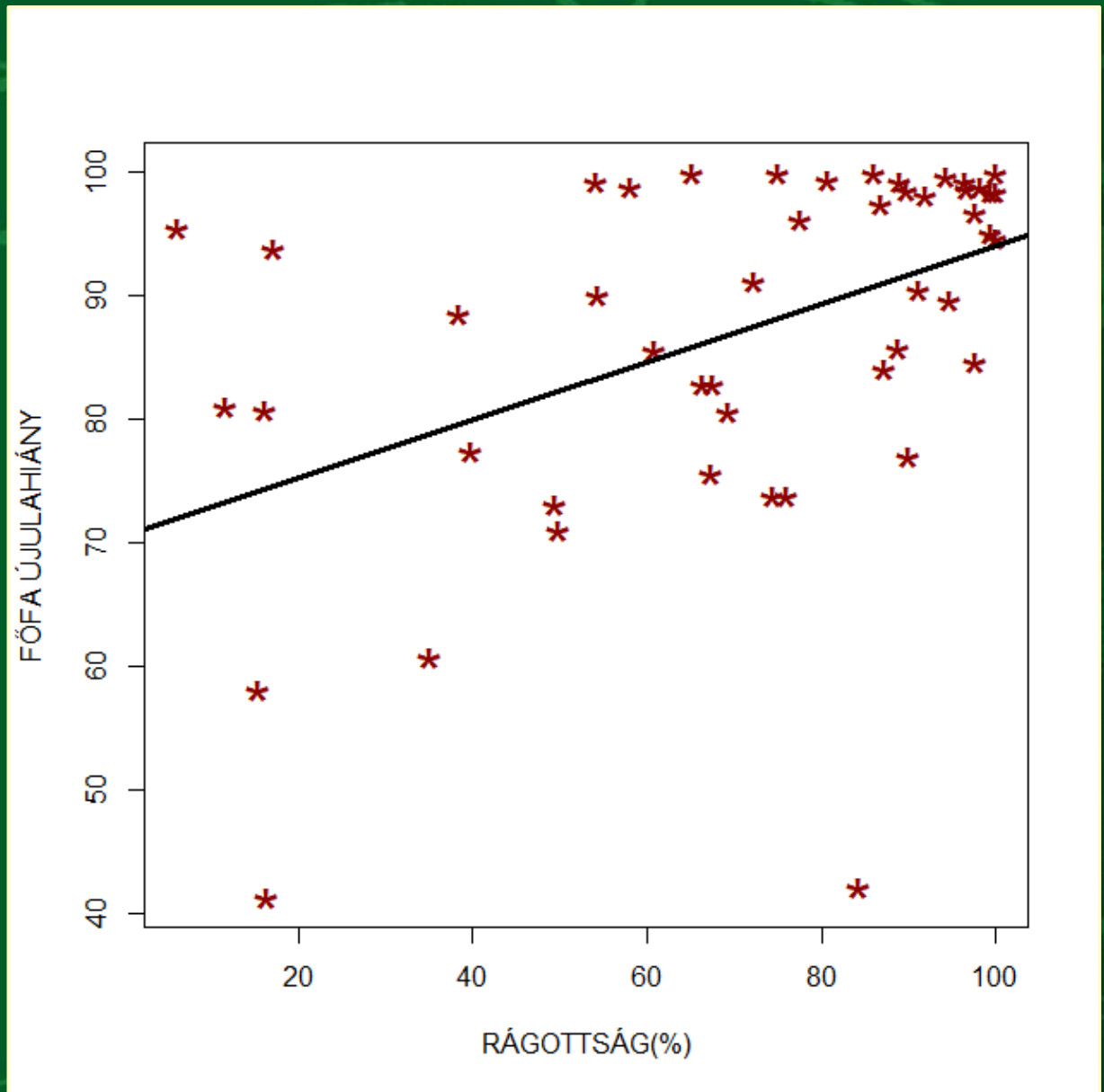
NEM szignifikáns >>>

szignifikáns >>>

Főbb fák újulathiánya és rágottság

NAGYON szignifikáns >

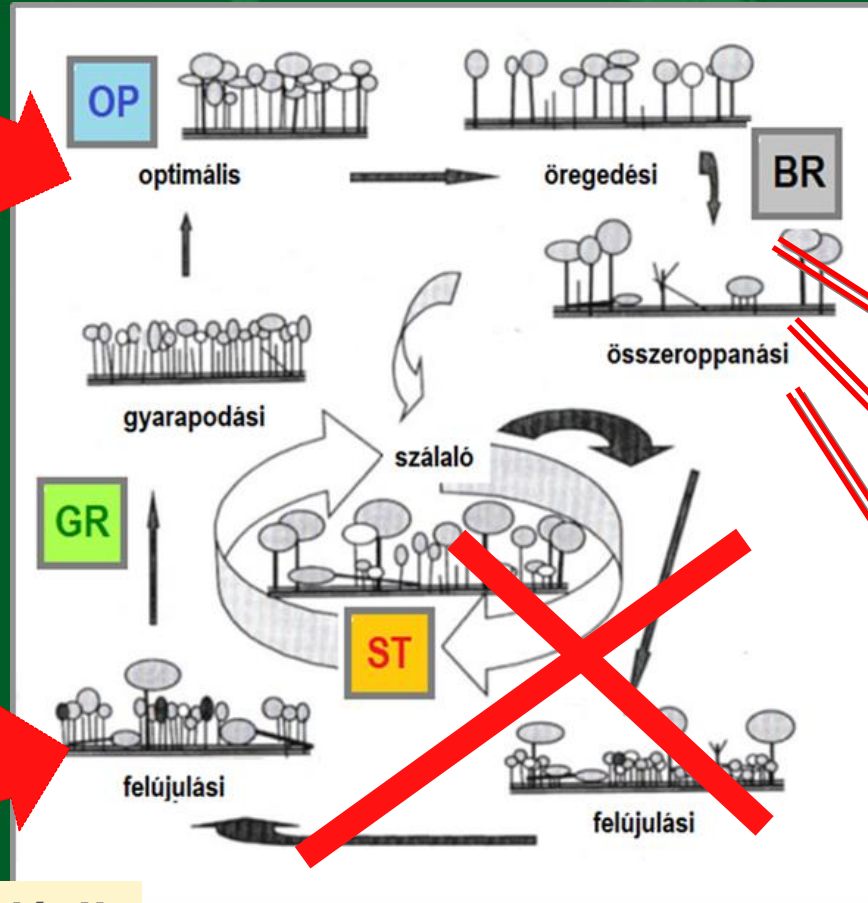
Klíímaváltozás & vadsűrűség

Új erdődinamika: erdőleromlás! ... Frans VERA?

klímaváltozás

**felgyorsult
fapusztulás,
kiligetesedés**

túlzott vadhatás

**blokkolt felújulás!!
élőhelydegradáció,
erózió**

**ERÓZIÓ &
ELKOPÁROSODÁS**

**DEGRADÁCIÓ &
ELCSERJÉSEDÉS**

**VIRÁGOS
KÖRISESEDÉS
ÚJ FAFAJINVÁZIÓ?**

Következtetések & javaslatok

- Az erdők szempontjából rendkívül súlyos a helyzet:
NINCS érdemi, természetes felújulás az országban
- Kivételek vannak, de inkább csak kerítések!
- Már legalább 20 éve ... további romlás látszik
- A jelenlegi „vadgazdálkodás” (szervezete, működése, kultúrája) erdőgazdálkodási és ökológiai szempontból
NEM FENNTARTHATÓ, hanem KÖZVESZÉLYES!
- Erőteljes és következetes vadapasztás szükséges
- A farkas visszaengedése és védelme szükséges
- Fenntartható vad- és erdőgazdálkodás szükséges
... közvetlenül visszacsatolt vadhatás monitorozással

... és egy pozitív példa

Köszönjük
a figyelmet!